

CAPITOLUL 5

Urmează calea sincronicităților

„Nu există hazard, există doar întâlniri.”

– Paul Éluard

Coincidențe care ne împânzesc viața cu prezența lor deosebită, sincronicitățile stârnesc curiozitatea și, poate ar trebui să spunem acest lucru,... ele bulversează, zguduie, răstoarnă. Ne pun sub semnul îndoielii reperele cele mai sigure, provocându-i până și pe cei mai raționali dintre noi. Banale sau cu un impact mai mare, sincronicitățile ne apar în tonalități clarobscur, în care inexplicabilul se împletește cu uimirea. Ele ne conduc pe cărările tulburi ale sensului și hazardului, unde improbabilul flirtează cu posibilitatea transcendenței.

Inexprimabile prin însăși natura lor, sincronicitățile pun sub semnul întrebării locul nostru în lume și legăturile care se stabilesc cu aceasta. Da, este adevărat, sincronicitățile ne poartă departe, chiar foarte departe, iar intuiția, acest tovarăș de drum nelipsit, le urmează îndeaproape. Deoarece, acolo unde se manifestă ele, nici al șaselea simț al nostru nu este departe, deși, uneori, granițele lor se contopesc. Intuiția este acest numitor comun capabil să ofere cheia decodificării sincronicităților, atrăgându-le în tot acest timp.

Așadar, în capitolul care urmează:

- vei înțelege mai bine diversele forme pe care le iau sincronicitățile, cui servesc ele și legăturile care le unesc cu intuiția;

Ascultă-ți intuiția!

- vei descoperi că minți strălucite precum Jung, Pauli și Kammerer s-au interesat îndeaproape de ele;
- vei afla cum să pregătești un teren propice pentru hazard și cum să atragi coincidențele fericite...

Sincronicitățile, aceste hazarduri care au sens

„Hazardul este doar măsura ignoranței noastre.“

– Henri Poincaré

Poate crezi că hazardul este doar hazard. Paranteză închisă, punct și de la capăt, nimic de adăugat, mergi mai departe. Da, numai că... Cu siguranță ai avut impresia, și nu o singură dată în viața ta sau în cea a apropiaților tăi, că hazardul pare mult mai complex decât este la o primă vedere. Mai ales atunci când, părând să fie înzestrat cu o inteligență proprie, el s-a dovedit a fi providențial, un actor mediocru sau piază rea.

Evenimente legate între ele, nu prin cauză, ci prin sens

Este inutil să îl cauți în dicționare – cel puțin nu în versiunea academică –, deoarece nu îl vei găsi. Inventat de Jung (vezi pag. 148), termenul „sincronicități” desemnează o serie de evenimente întâmplătoare care au sens. Acestea se manifestă sub forma unei coincidențe semnificative sau a unei succesiuni de împrejurări fără legătură directă între ele, părând a fi orchestrate de un mecanism intern misterios.

De cele mai multe ori, asemenea evenimente se fac remarcate prin caracterul lor pozitiv. Este povestea clasică a lui Untel care, ridicând un ziar de pe jos, vede un anunț pentru jobul ideal, chiar în momentul în care el decide să și-l schimbe... Într-un fi-

nal, reușește să îl obțină printr-o serie de situații ciudat de favorabile! Însă se întâmplă și ca aceste sincronicități să se manifeste într-o formă mai întunecată – ne referim aici la trista „lege a seriilor” și alte legi ale destinului. Avem parte de o serie de evenimente triste, care se pot succeda și care par să aibă legătură între ele. Nu le înțelegem scopul și ne simțim striviți sub povara greutăților... Mai mult, sincronicitățile par să se joace cu noi, în toate sensurile cuvântului. Par să se amuze ajutându-ne să ne satisfacem o dorință aparent banală, cum ar fi să dobândim un obiect pe care ni-l dorim sau să reușim să plecăm în weekend. Par să se manifeste „gratuit” sub forma unei coincidențe spectaculoase, de genul „ce mică e lumea” sau să jongleze cu repetări de cuvinte, date, cifre... Scriitorul american Arthur Koestler numește acest ultim tip de hazarduri „calambururile destinului”.

De natură complexă, sincronicitățile au mai multe fețe. Ele nu se manifestă întotdeauna în același mod și nici nu au același impact asupra vieților noastre, departe de asta... Unele ne fac să ne uimim, altele ne aruncă în ghearele lui „pic de noroc” sau ne fac să ne confruntăm cu absurdul. În general, sincronicitățile se clasifică în 3 categorii: cele fericite, cele nefericite și cele subtile, ca niște „clipiri”.

♦ Calambururi ale destinului conform legii seriilor: cele 3 fețe ale sincronicităților

Coincidențele fericite

Caracteristicile lor: sunt coincidențe care „apar la momentul potrivit” pentru a ne permite să rezolvăm, „ca prin minune”, o situație, să ne îndeplinim cele mai profunde dorințe, să ne încurajeze să alegem un alt drum.

Ascultă-ți intuiția!

Exemple:

- Printr-o serie de evenimente neașteptate, dar care par să fi fost perfect organizate, regăsești o persoană din familia ta pe care nu ai mai văzut-o demult.
- Te afli într-un campus pustiu, singură, când te acostează un individ suspect. Începi să te panichezi, când o mașină apare de nicăieri, iar în ea se află un prieten care îți oferă un ajutor providențial.
- Luând în considerare un proces juridic împotriva angajatorului tău, te gândești la un mijloc prin care să găsești un avocat. Abia ți-a trecut prin minte să îi telefonezi unei anumite cunoștințe ca să îi ceri sfatul, când dai nas în nas cu ea la un colț de stradă, într-un cartier unde aceasta nu merge niciodată.
- În timp ce reflectezi în sinea ta la subiectul unei cercetări personale, intri într-o librărie și deschizi o carte la voia întâmplării. Spre marea ta mirare, ochii îți cad fix pe informația de care ai nevoie pentru a-ți rezolva dilema.

Coincidențe nefericite – legea seriilor

Caracteristicile lor: este vorba despre „pic de noroc” și altele de genul „a treia oară e cu noroc”, legea seriilor, legea enervării la culme, legea lui Murphy, care spune că ghinionul atrage în mod invariabil ghinion... Dând naștere frustrărilor, aceste coincidențe nefericite, care se pot succeda pentru o perioadă scurtă de timp, ne dau impresia că lumea complootează ca să ne pună bețe în roate, iar noi ne confruntăm cu greutate, înțelegându-le doar „sensul general”, nu și scopurile finale. Ele pot lua forma unor scheme repetitive (vezi caseta „Schemele repetitive, aceste coincidențe tulburătoare care acționează fără știrea noastră”, pag. 148).

Exemple:

- În decurs de o săptămână, pierzi un contract important, mai multe evenimente neplăcute te obligă să îți anulezi o călătorie și îți se fură telefonul mobil.
- După ce te-ai mutat în altă parte, locuința ta este afectată, pe o scurtă perioadă de timp, de o serie de avarii exterioare, care nu au legătură unele cu altele, dar care au un impact puternic asupra ta.
- Ești victima unei serii de agresiuni fizice sau morale „gratuite”, din partea colegilor la locul de muncă, din partea necunoscuților pe stradă, din partea prietenilor în viața privată, iar acest lucru se petrece în mod repetitiv... Deși sunt periodice, ai impresia că toate aceste evenimente prezintă un fel de „ecou” reciproc.

Sincronicitățile subtile, „calambururile destinului” sau pur simbolice

Caracteristicile lor: actori mediocri, aceste sincronicități nu au nicio consecință importantă directă în viețile noastre, cel puțin la o primă vedere. Ele ne pot ajuta să obținem lucruri mărunte pe care ni le dorim sau pot apărea ca simple coincidențe „gratuite”, uneori atât de impresionante încât scopul lor final ne scapă. Sau se pot manifesta sub forma unor înșiruiuri de date, cifre, termeni, ore-oglină (11:11, 22:22 etc.) sau inversate (21:12, 10:01, 06:09 etc.), de evenimente simbolice care par să alcătuiască o schemă misterioasă, dar coerentă, și să aibă o rezonanță specială pentru persoana respectivă.

Exemple:

- În timp ce te afli într-o călătorie la capătul lumii, pierdut într-o zonă deșertică, dai nas în nas cu vecinul tău de palier.

Ascultă-ți intuiția!

Nu știati că fiecare din voi a ales aceeași destinație, în același moment.

- Vrei să mănânci într-o plăcintărie, dar nu știi unde să mergi. Prietenul tău lovește din greșeală un teanc de reviste de lângă tine. O singură revistă cade pe jos și se deschide la o pagină anume. Descoperi, stupefiat, un articol care face reclamă unei plăcintării care se află la doi pași de tine.
- Când afli că ai o problemă de sănătate, descoperi brusc, în contexte diferite, mai multe persoane care suferă de aceeași afecțiune. Observi chiar asemănări cu propriul tău parcurs.
- În timp ce treci printr-o perioadă dificilă după o despărțire, dai nas în nas cu mai multe animale într-un parc, care încremenesc în fața ta. Fără să îți poți explica, simți că aceste evenimente au legătură.
- Observi cum aceleași cifre apar în mod repetat în viața ta (număr de stradă, dată de naștere, numărul locului la teatru, sumă de bani primită etc.)

♦ O experiență intensă, greu de împărtășit

Indiferent de forma lor, sincronicitățile provoacă senzații de stupefacție și fascinație, emanând o coerență care vibrează puternic în noi. Intensitatea lor rămâne însă accesibilă doar celui care le experimentează. Multe dintre ele sunt, de fapt, greu de împărtășit și nu este un lucru neobișnuit ca acestea să dea naștere unei expresii de îndoială atunci când sunt rostite. Se aude un „așa, și?“, apoi se trece repede la un alt subiect. Experiență unică și personală, „sensul“ care se află în centrul acestor *întâmplări necesare*, conform expresiei folosite de Jean-François Vézina, îi interpelează chiar și pe cei mai deschiși dintre noi. „Sincronici-

tatea sugerează faptul că raționalul îi acordă un loc lângă irațional, într-un spațiu tradițional, la jumătatea drumului dintre real și imaginar”, estimează psihanalistul jungian.

Scenariul lui Anthony Hopkins

Angajat să joace în filmul *Iubire interzisă*, în 1973, Anthony Hopkins încearcă să facă rost de romanul lui George Feifer, din care este inspirat scenariul. El caută în mai multe librării, dar în zadar. Într-o bună zi, în timp ce străbătea o piață, el a zărit, așezat pe o bancă, un exemplar adnotat al cărții, aparent „abandonat”. Uluit, actorul pune mâna pe el. Când l-a întâlnit mai târziu pe Feifer pe platoul de filmare, la Viena, actorul îi povestește despre dificultățile întâmpinate în procurarea cărții sale, precum și aventura sa uimitoare. Autorului îi pare rău că nu mai are alte exemplare. Împrumutase ultimul exemplar unui amic, dar cartea fusese furată din mașina acestuia. Atunci, Hopkins scoate din geantă romanul care se afla în posesia lui... doar ca să constate că era vorba despre cel al interlocutorului său!

Tulburătoare, sincronicitățile exprimă o constantă absolut derutantă: hazardul nu pare să fie întâmplător. Astfel, ele se dovedesc a fi foarte „incomode”. Le opunem o rezistență puternică, deoarece ne tulbură convingerile materialiste. Și, într-adevăr, cum să explicăm ceva ce pare lipsit de orice logică? Ele susțin existența unei ordini „acauzale” în care *evenimentele sunt legate între ele, nu prin cauză, ci prin sens*. Acest lucru face trimitere la teme de cercetare specifice, despre teoria haosului printre altele, afirmând că în spatele unei aparente dezordini, în realitate, se află o ordine strictă. Pe scurt, o adevărată enigmă pe care trebuie să o rezolve oamenii de știință. Unii dintre ei, mai curajoși, au încercat să facă acest lucru, după cum vom vedea puțin mai încolo în cazul fizicianului Pauli, în colaborare cu Jung și Paul Kammerer.

Ascultă-ți intuiția!

Din punct de vedere emoțional, sincronicitățile au întotdeauna un impact foarte puternic asupra persoanei în cauză¹. Ele vibrează foarte diferit, în funcție de culorile lor. Ne pot da impresia, în cazul coincidențelor fericite, că suntem susținuți, sprijiniți, îndrumați. De asemenea, ele pot da senzația de a fi „conectat” sau aruncat în mijlocul unui mister, în cazul sincronicităților de tip calambururi ale destinului. De asemenea, ne pot aduce fie momente neașteptate de noroc, fie situații care ne fac să simțim că suntem opriți, împiedicați sau frustrați.

Fie că sunt luminoase, fie că sunt sumbre, **toate sincronicitățile au sens pentru persoana respectivă.**

Schemele repetitive, aceste coincidențe tulburătoare care apar fără voia noastră

Schemele repetitive sunt evenimente dificile care se întâmplă în mod repetat în viața noastră. Deși implică persoane, situații sau locuri diferite, ele au aceeași dimensiune simbolică. De exemplu, poate fi vorba despre o femeie care, la fiecare întâlnire amoroasă, se trezește abandonată de partenerul ei de azi pe mâine, acesta dispărând fără nicio explicație. Sau o persoană își pierde în mod repetat noul loc de muncă după câteva luni (concediere din motive economice, reducerea posturilor etc.). Aceste scheme repetitive conțin aceleași informații – eșec, abandon, abuz, izolare, violență etc. – și pot funcționa pe mai multe niveluri, în ceea ce privește viața privată și/sau profesională.

„Tot ceea ce nu ajunge la conștiință, revine sub formă de destin”, spunea Carl Gustav Jung... Reprezentând un acces important din punct de vedere terapeutic, aceste scheme repetitive par să se manifeste ca și când inconștientul ar vibra pe o anumită frecvență a

¹ Jung numește această încărcătură emoțională „numinozitate”.

informațiilor și ar atrage spre el evenimentele conexe. Trăite cu durere, împiedicând persoana să se dezvolte prin accesarea potențialului său maxim, aceste scheme repetitive reprezintă o oportunitate de transformare, invitând la renunțarea statutului de victimă. Pentru a le depăși, ele te invită să arunci o nouă privire asupra istoriei tale personale și familiale. Te invită să faci un exercițiu de conștiință, iar, dacă nu îl vei face, acest lucru va duce invariabil la repetarea schemelor repetitive, care sunt adeseori din ce în ce mai deranjante.

O punte între materia fizică și latura psihică

♦ Jung și Pauli: urme vizibile ale unui principiu imposibil de găsit

Carl Gustav Jung (vezi capitolul 1, pag. 29) este fondatorul conceptului de sincronicitate. Această teorie i-a parvenit lui Jung în timpul unei consultații. Psihiatrul asculta o pacientă care îi povestea un vis în care ea primise cadou un scarabeu. În timp ce îi explica înțelesul transformării interioare a insectei în simbolistica egipteană, un gândac de trandafir auriu a început să se izbească de geam, ca și când ar fi vrut, în mod surprinzător, să intre în birou. Jung a deschis fereastra și, înhățând insecta, a exclamat: „Iată, scarabeul dumneavoastră!” Evenimentul acesta a avut drept efect deblocarea pacientei – foarte rațională – în drumul său spre vindecare.

Jung observă că în miezul sincronicităților se află un adevărat mister: cel de ordin exterior – lumea fizică – care interacționează în mod intim cu realitatea noastră intimă – lumea noastră psihică. Astfel, universul pare să răspundă unei cereri interioare a persoanei, exprimată în mod conștient sau inconștient, astfel încât să o îndrume în drumul său spre realizare.